

Produktionsskolelæreren

/MSS

I 2011-12 bragte PSFs nyhedsbrev en række portrætter af produktionsskolelærere og deres værksteder, som vi nu vælger at genudgive.

Lærerne fortæller bl.a. om den måde, de opbygger deres værksteder på, om 'gode produktioner', og om, hvordan de bruger deres personlige erfaringer i arbejdet med de unge.

På trods af at faktuelle ting kan have ændret sig undervejs er disse refleksioner lige aktuelle for den, der vil have indsigt i produktionsskolernes særlige læringsform.

Lene Jørgensen

Grøn Pædagog, Bybondegården, Ellesminde

Lene er uddannet som pædagog og havde arbejdet som sådan i næsten 20 år, da hun tilfældigt besøgte Bybondegården, den ene af Ellesmindes fire afdelinger. Hendes umiddelbare tanke var: "Her kunne jeg godt tænke mig at arbejde!" Lene havde ikke før arbejdet med ungegruppen, og der var ikke noget job ledigt på skolen. "Men jeg kunne se, at det kunne give mening for mig at lære unge at arbejde med børn i de her omgivelser." siger hun. Derfor gik hun i gang med at definere et nyt værksted: 'Grøn pædagog', der i dag har 11-12 elever. Der er flest piger, men som regel også et par drenge. Udover Lene, er der på værkstedet ansat to

medarbejdere i fleksjob, den ene tager sig af det administrative som booking af tider og udsendelse af regninger, den anden hjælper til med bl.a. besøgsaktiviteterne.

Spændende og anderledes oplevelser til børn i alle aldre" – en produktion med variation

Værkstedet har en basisproduktion: "Spændende og anderledes oplevelser til børn i alle aldre", der er et besøgstilbud til børnegrupper fra vuggestue til fritidsordninger, og består af en række elementer: velkomst, forskellige grønne aktiviteter, ridetur og pandekagebagning. De grønne aktiviteter afhænger af aldersgruppen. De lidt større børn kan f.eks. hugge brænde og snitte i pinde. De mindre kan kværne korn til mel og lave råkost af gulerødder og rødbeder.

En række af aktiviteterne i besøgstilbuddet er mulige, fordi værkstedet arbejder tæt sammen med et af de andre værksteder på Bybondegården: Dyr og Økologi. Her er der både geder, høns og andre danske husdyracer, men der er også mere eksotiske dyr som slanger og fugleedderkopper. Det er eleverne på dette værksted, der passer dyrene i det daglige, og det er dem, der f.eks. kan tage slangen ud og vise den frem.

I begyndelsen delte man brochurer ud i lokalområdet, men det er ikke nødvendigt længere. Nu er der altid kunder på værkstedets venteliste. For hvor ellers kan man få lov til at gå tur med en ged, eller sidde med en høne på skødet mens man venter på at komme ud at ride på ponyen. Selvom alle kunderne får det samme tilbud overordnet set, så er der meget stor forskel på, hvordan det tilrettelægges. Et par dagplejemødre med en gruppe små børn har andre behov end en skolefritidsordning.

Besøget starter med en velkomst i halmhuset, hvor børnene ser et lille dukkespil og bliver introduceret til dagens program. Det er de unge selv (med Lene i baggrunden), der har forberedt og styrer formiddagens aktiviteter. Nogle går i

bålhuset for at tænde op, andre går i gang med at lave pandekagedej. Og så er der rundvisergrupper, der hver tager 5-6 børn med sig. De unge ved, at børnene har været forventningsfulde i lang tid, så tingene skal bare fungere, også selv om man måske ikke lige er på toppen selv. "Og," siger Lene: "man bliver helt varm om hjertet, når man ser, hvor gode de unge faktisk er til at have med børn at gøre."

Produktionen er god, fordi den er meningsfuld. De spændende og anderledes oplevelser er et godt udflugtsmål, og en stor succes hos børnene. Og det er vigtigt for de unge, at det er rigtige børn og rigtige pædagoger, der kommer. Det er fagpersoner, der kan bedømme de unges arbejde og give både ros og konstruktiv kritik.

Men produktionen er også god på grund af dens indre kvaliteter: Den er overskuelig. Den består af enkle opgaver, der kan varieres i det uendelige. Den er let for en nybegynder at gå ind i. Men den mere rutinerede kan også udfordre sig selv ved at udvikle nye variationer. De unge kan godt lide rutiner, men ind imellem får de også lyst til at forny programmet. Ikke mindst betyder den mindre stress for læreren, fordi der altid er en grundstruktur at holde sig til, så der er overskud til nytænkning: "Det er det samme princip, jeg har kørt i alle 12 år, men der er ikke en dag, der er ens. Det bliver aldrig kedeligt," siger Lene.

... med et snert af SOSU

Selvom de fleste unge er interesserede i børn og slet ikke kan forestille sig, at arbejde med gamle mennesker, så mener Lene, at det er vigtigt, at de bliver præsenteret for dette arbejde. Bl.a. fordi mange af dem vil få lettere ved at tage en SOSU uddannelse. De unge går tur med ældre under den årlige gå-kampagne, og værkstedet afsætter en uge om året til at lave noget frivilligt arbejde med ældre i plejeboliger. På den måde prøver Lene at få et 'snert af SOSU' ind i værkstedets aktiviteter. Og det betyder da også, at nogle af de unge, til trods for deres skepsis får øjnene op for dette erhvervsområde.

I det hele taget er det vigtigt for Lene, at de unge kommer ud og prøver kræfter med virkeligheden. Derfor er muligheden for at sende de unge i praktik et meget vigtigt redskab, som bliver brugt mest muligt på værkstedet. Det er her, de unge bliver bekræftede i, at de har lyst til et bestemt slags arbejde, og at de faktisk har flair for det.

Det forpligtende arbejdsfællesskab

Det er som sagt de unge selv, der står for planlægningen. Og selvfølgelig er det ikke problemfrit. Ikke alle har lyst til at arbejde sammen, og ikke alle arbejdsopgaver er lige morsomme i længden. Men det faktum, at der står en gruppe børn og forventer noget, betyder, at man er nødt til at finde ud af det. Så aftaler man måske, at man i en periode skriver op, hvem der tager hvilke opgaver, så det kan blive fordelt ligeligt. Eller man trækker simpelthen lod. Det er i høj grad her, i de sociale sammenhænge, Lenes pædagogiske opgave ligger.

Aktiviteterne og tilrettelæggelsen af dem er gode til at give de unge ansvar og overblik. Men de fungerer kun, hvis alle tager deres del af arbejdet. Derfor er der meget fokus på fremmøde på værkstedet. De unge ved godt, at de lader kammeraterne i stikken, hvis de pjækker. Derfor er det også vigtigt, at det sociale fungerer, og Lene bruger tid på at snakke om det, hvis det ikke

fungerer. En elev med et heftigt temperament, fortalte ved afslutningen af hans forløb, at han på skolen havde lært, at man kan løse problemer ved at snakke sammen. Konflikter kan løses, hvis man er ordentlige overfor hinanden.

Når der kommer en ny elev på værkstedet får han eller hun en 'storesøster' eller 'storebror' i den første tid. De to laver alting sammen, og mange af opgaverne er forholdsvis lette at gå ind i, hvis man er sammen med en rutineret kammerat.

Der findes ingen opskrifter

"Man skal hele tiden have den der fingerspidsfølelse: Hvordan skal denne unge tackles i forhold til hende, der sidder på den anden side af bordet. Man kan godt have planer, men det er meget sjældent at de bliver overholdt", siger Lene.

Derfor findes der ingen opskrifter, og pædagogikken kan være svær at give videre. Enhver produktionsskolelærer udvikler sin egen pædagogiske praksis. "Man har mange ting i spil *hele* dagen og man bliver *hele* tiden udfordret på sine pædagogiske evner!" Derfor skal man, som Lene, kunne lide at have mange bolde i luften, og have lyst til at afprøve nye ideer.

"Og så brænder jeg for de unge og for de sårbare" slutter Lene samtalen med at sige: "Det er fantastisk, når man kan se lyset tændes i et par øjne. Eller når man får besøg af en tidligere elev, der fortæller, at det her bare var den bedste skole! Så synes jeg, at jeg har været med til at gøre en forskel!"

Lene Jørgensen er stadig værkstedslærer på Grøn Pædagog på Elsesmindes Bybondegård.